

Mænd, der skal være Lærere for Landbrugets Ungdom, fik Tid til at erhverve sig nogen Samfundskundskab. Ogsaa paa dette Omraade har der været Tilløb til en Undervisning, men saavel Lærer som Elever har været ganske klare over, at med den Tid, der bydes dertil, er det ganske ugørligt at opnaa et tilfredsstillende Resultat. Der er saa den forretningsmæssige Side af Landbruget; den er kun berørt som et Bifag ved Landbohøjskolen. Spørgsmaalet om Driftsplaner og Driftssystemer, Budgetbehandling og egentlig Regnskabsføring er først i den nyeste Tid taget op af en ny dygtig Professor, der særlig er uddannet i disse Fag; men med den meget knappe Tid, der er til Raadighed, kan han ikke faa noget tilfredsstillende Udbytte deraf, og ej heller Eleverne.

Jeg ved, at jeg ved disse Udtalelser udsætter mig for en overlegen Afvisning fra visse Kredse i vort Land, og maaske ogsaa fra visse Kredse i denne Sal og i hvert Fald fra visse Kræfter ude i Landbruget. Det er muligt, man fremdeles mener, at man med Rette kan kritisere, at man stiller saadanne Krav til Landbrugernes Uddannelse. Jeg vil vove at paastaa, at de Mænd, der ser saadan paa det, er Mænd, fra hvem Tiden er løbet, de har ikke fulgt med i Udviklingen. Den Udvikling, der har fundet Sted her i Landet paa alle Omraader, kræver nu, at Landbruget ikke mindst af indre Aarsager og af andre Grunde end de rent faglige søger at faa deres Lærere gjort saa dygtige som vel muligt. Jeg gentager, at det afgørende er, at vi regner med, at Landbohøjskolen uddanner Lærere til vore Landbrugsskoler, altsaa Lærere for voksne, Konsulenter til vore Landboforeninger, d. e. Vejledere og Raadgivere for praktisk dygtige forretningskyndige Mænd, Sekretærer i vore store Organisationer, Medarbejdere og Ledere af vor Forsøgsvirksomhed, der afgiver et saa glimrende Materiale for hele den moderne Udvikling i Landbruget.

Jeg maa have Lov til med et Par Ord at pege paa, hvorledes det er gaaet med Polyteknisk Læreanstalt; det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) gjorde ogsaa Rede for, hvorledes Polyteknisk Læreanstalt først begyndte Landbrugsundervisningen. Naar vi ser paa Forholdenes Udvikling ved Den polytekniske Læreanstalt i de sidste 30 Aar, føler man Beskæmmelse paa Landbrugets Vegne og maa spørge: Hvorledes har det været muligt, at en saadan Forsømmelse af Land-

brugets Studier, som jeg har paavist, har kunnet finde Sted i den forløbne Periode i Betragtning af, at Folketinget og Lands-tinget var beherskede af Mænd fra Landbrugets egne Rækker. En Overvejelse og Undersøgelse af disse Forhold fører uden Skaansel til den Anskuelse, at noget Storsyn eller Fremsyn paa dette Omraade har ikke behersket Rigsdagen, og man kan heller ikke sige, at Landbrugets Mænd har benyttet deres Magtstilling til at fremme deres eget Erhvervs Interesser eller Konkurrenceevne. Polyteknisk Læreanstalt her i København siges at være en af de allerbedste i hele Verden, og danske Ingeniører søgte over hele Verden i større Udstrækning end vistnok noget andet Lands. Der ligger maaske en Undskyldning for Rigsdagen i den Omstændighed, at man har været saa rundhaandet overfor Polyteknisk Læreanstalt, thi det viser jo, at man har kunnet faa Rigsdagen i Tale, naar man har forstaaet at komme frem paa rette Maade. Det kan derfor være, at Kritikken skal rettes imod Ledelsen, de konservative Regeringer, som sad ved Roret i de Tider, i Forening med den rent forretningsmæssige Ledelse, som var for Skolen den Gang. Men hvis man sammenligner, hvad Direktør G. A. Hagemann har faaet ud af Forholdene ved Polyteknisk Læreanstalt, med det, der er sket paa Landbohøjskolen, maa man forbavses, thi Den polytekniske Læreanstalt er en mønsterværdig Skole. Nu tvivler jeg ikke om, at Direktør G. A. Hagemann var en ualmindelig dygtig Direktør, og skulde jeg i dette Øjeblik udtale en Forventning om Landbohøjskolens Fremtid, skulde det være den, at den nuværende Direktør ved Landbohøjskolen maa faa lige saa stort Held til at fremme de Interesser, der knytter sig dertil, som G. A. Hagemann havde til at fremme de sunde og gode Interesser, der knyttede sig til Polyteknisk Læreanstalt.

Jeg maa have Lov til at give et Billede af, hvorledes Tankegangen fremdeles er hos danske Landbrugskandidater. At jeg har den langt overvejende Del af dem paa 50 Aar og derunder med mig i min Tankegang, derom nærer jeg ingen Tvivl. Jeg maa maaske med den højtærede Formands Tilladelse oplæse en Skrivelse, som Bestyrelsen for de danske Landbrugskandidaters Forening har sendt Undervisningsraadet for den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole saa sent som den 22. December 1917. Den lyder saaledes:

„Ved et Bestyrelsesmøde i Foreningen